

Pancatalanisme

Aquest article va ser publicat per la revista *Renaixement* el 21 de gener de l'any 1915, p. 53-55) i l'opuscle (Barcelona: Imp. Catalònia, 1915).

DEFINICIÓ

1. Els resultats de què pot enorgullir-se la renaixença catalana són prou evidents per a excusar-nos d'exposar aquí tot el llur alcanç. No direm pas que no hi hagi encara, a Catalunya, moltes coses per catalanitzar. Però és cert que el sentiment nacional hi és cada dia més viu i que en els darrers vint anys ha fet molt de camí. D'ell han sorgit diferents credos polítics que l'han fet conèixer i fins podríem dit reconèixer per l'Estat espanyol. La renaixença d'aquest sentiment ha dut aparellada la creació d'una literatura, d'un art i àdhuc d'una cultura nacionals que vénen a continuar la cultura, l'art i les lletres que floriren a Catalunya quan formava part de la Confederació Catalano-aragonesa. Aqueixes manifestacions de l'esperit català han coincidit amb la creixença quasi fabulosa de Barcelona, amb un gran desenrotllament de les indústries nacionals i amb una època de prosperitat per a tot Catalunya. Ço indica que el geni de la raça s'ha mantingut vivent malgrat la dominació castellana i que al sentir-se desvetllat ha volgut conquerir l'esplendidesa d'altres dies. L'exaltació del sentiment nacional, el reconeixement, pels catalans, de la pàtria catalana i la doctrina que lluita per a les reivindicacions polítiques de Catalunya, són apel·lats Catalanisme.

2. Apel·larem, doncs, Pancatalanisme, tota expansió fora dels límits històrics de Catalunya, no sols d'aqueixa doctrina, sinó de totes les manifestacions vitals de nostra terra.

OBJECTE

3. El Pancatalanisme ha de tendir, principalment:

a) A avivar l'esperit nacional, en molts indrets encara somort, de totes les terres de parla catalana, que foren, en altre temps, poblades i conquerides pels catalans. A dur a la consciència d'aqueixes regions que llur nacionalitat no és altra que la catalana, com ho és així mateix la llengua llur, per més que la bategin, amb llegítim orgull, de llur nom regional. A fer-hi conèixer amb insistència la nostra història, que és la història llur, nostre moviment nacionalista, nostres lletres, nostres arts; fer-hi arribar nostra cultura incorporant a aqueixa cultura tots els elements que dites regions li poden facilitar. En un mot, a catalanitzar-les com totes les raons ètniques, històriques i morals ho aconsellen.

b) A fer prevaldre aquest mateix esperit en les nombroses col·lectivitats catalanes que viuen fora de Catalunya i, en primer lloc, en les que viuen en terres d'Espanya no catalanes, car és allí on aqueixes col·lectivitats perillen més de perdre llur caràcter. És sabut que els catalans que hi ha escampats a ultramar i en les diferents nacions d'Europa, conserven assatz viu llur amor a la pàtria i constitueixen casals i associacions on s'hi exalta constantment el patriotisme català. Com això no s'observa en les col·lectivitats residents en terres espanyoles, cal tendir a que aitals catalans no s'oblidin de que ho són i de que tenen el deure de treballar per la grandesa de la pàtria.

c) A fer respectar i àdhuc estimar, en terres d'Espanya, el bon nom de Catalunya. A acomodar la nostra conducta envers les altres nacionalitats ibèriques de manera que respectin els nostres drets nacionals que podran ésser diferents als llurs, però que no són oposats. A fer saber a Espanya entera el valor de la nostra activitat econòmica, la força de cohesió del nostre poble, la intensitat de la nostra cultura i la vitalitat de la nostra renaixença espiritual. A fer-hi assaborir millor les obres cabdals dels nostres ingenis i a esborrar-hi tots els prejudicis que sobre la nostra llengua i el nostre caràcter s'hi

han generalitzat. En fi, a fer-hi reconèixer la personalitat de Catalunya en el ben entès de que estan incloses en aqueixa personalitat regions com les Balears i València, de raça i llengua catalanes.

d) A fer conèixer Catalunya a l'estranger.

CAMP D'ACCIÓ

4. El incisos a), b) i c) del paràgraf anterior assenyalen implícitament el camp d'acció del Pancatalanisme en els pobles de llengua catalana, en les col·lectivitats catalanes que viuen lluny de la pàtria i en els pobles no catalans regits avui per l'Estat espanyol. Els medis per dur a efecte aqueixa acció seran molts i complexos: col·lectius, individuals; polítics, econòmics, culturals, artístics, etc.

5. Fer conèixer Catalunya a l'estranger serà una de les funcions més cabdals del Pancatalanisme. Aqueixa funció presentarà dues modalitats:

a) Expansió de l'esperit català manifestant-se fora de Catalunya.

b) Atracció de la curiositat i de l'interès dels estrangers a fi de que coneguin a Catalunya mateix les manifestacions vitals del nostre poble.

EXPANSIÓ I ATRACCIÓ

6. És evident que se'ns ignora fora de casa. Se'ns calumnia, se'ns confon lamentablement. És necessari fer saber a l'estranger lo que som, lo que hem sigut, lo que fem i lo que ens proposem fer. El Pancatalanisme ha d'esforçar-se en destruir aqueixa ignorància i aclarir el malentès que ens assimila, als ulls de l'estranger, a les altres nacionalitats hispàniques. Ha de fer saber als centres culturals del món l'existència de la nostra cultura i de les nostres arts; als centres econòmics el grau de puixança del nostre comerç i de les nostres indústries; als centres polítics, la personalitat política de Catalunya i les reivindicacions per les quals està lluitant.

7. Si cal que nosaltres anem a l'estranger i ens esforcem perquè s'informi de les nostres coses, convé atreure l'estranger a casa nostra perquè les jutgi pels seus propis ulls. No sols hi guanyarem pels elements de civilitat, de cultura i àdhuc de riquesa que ens pot aportar, sinó que, principalment, l'opinió que l'hoste s'enduga de Catalunya ha d'influir poderosament a esvair la ignorància i la confusió en què se'ns té. Serà obra pancatalanista tota relació amb personalitats foranes que pugui fer nàixer en elles el desig o la curiositat de visitar-nos.

MEDIS D'ACCIÓ A L'ESTRANGER

8. Per ço que la nostra terra no és encara mestressa de sos destins fóra actualment follia i utopia voler atribuir al Pancatalanisme un esperit imperialista dintre del domeny polític. Serà, si es vol, una forma d'imperialisme espiritual, però és, o vol ésser, abans que tot, la reivindicació, davant la consciència del món enter, de la personalitat de Catalunya. Fins ara sols ens hem preocupat de les reivindicacions polítiques davant l'Estat espanyol. Aquesta és la tasca del pròpiament dit catalanisme. El Pancatalanisme, donant a conèixer la nostra ànima nacional i la nostra renaixença a les altres nacions civilitzades, amb les quals Catalunya no té interessos oposats sinó més aviat afinitats de pensament, de cultura i de caràcter, deixa d'ésser una corrent política per a convertir-se en una corrent espiritual.

9. Els medis per a desenrotllar aqueixa corrent seran, doncs, en primer lloc, espirituals:

- a) Contacte dels portaveus del nostre sentiment nacional, amb els prohoms de les nacionalitats europees, especialment amb els de les irredemptes.
- b) Prendre part en els congressos internacionals de nacionalitats i en tota assemblea internacional on Catalunya pugui fer sentir la seva veu personal.
- c) Informar per medi de la premsa, del fullet i del llibre, i àdhuc per la paraula oral, en conferències i solemnitats, de l'estat d'esperit i dels anhels de Catalunya.
- d) Per ésser poc cultivada i coneguda, la llengua catalana és un obstacle a la nostra expansió. Cal, doncs, establir el contacte amb els homes d'estudi d'altres nacions a fi de fer-la conèixer i reconèixer com una de les llengües romàniques més antigues i característiques, i que ha devingut, actualment, un instrument de cultura tan perfecte com les altres llengües de la branca llatina.
- e) Propulsar la publicació en llengües foranes, com més universals millor, de totes les obres que facin honor al geni català, incorporant-les d'aquesta guisa a la cultura mundial.
- f) No perdre ocasió de donar a conèixer les obres d'art dels nostres ingenis i establir sempre la procedència catalana, cosa que no es fa ordinàriament.
- g) Donar a les universitats i escoles estrangeres cursos d'història catalana, de dret català i d'altres matèries que exposin la legitimitat de les nostres aspiracions nacionalistes.
- h) Informar periòdicament i directament els grans centres de cultura i de treball, de les coses de Catalunya. La majoria de les informacions que sobre coses catalanes publica la premsa estrangera, no procedeixen de Catalunya, i són, per tant, tendencioses, quan no són falses i atemptatòries al nostre bon nom.
- i) Molts altres medis culturals i morals existeixen, certament. I caldrà reforçar-los amb medis econòmics i comercials que posin de manifest, també, l'avenç i la prosperitat de la nostra terra.

CONCLUSIÓ

10. El Pancatalanisme pot comportar un programa vastíssim dintre cada ordre de l'activitat nacional. Però totes les corrents d'expansió catalana que es produeixin no s'adiran a l'esperit pancatalanista si no fan constar ben alt la procedència llur i no les imposen com a catalanes.

Catalunya tendeix, naturalment, a aqueixa expansió que ja es fa sentir com una necessitat urgent. La nostra renaixença la reclama per a completar-se, car si tornem a tenir veu i vot com a nació, cal que les altres nacions ho sàpiguen i ens tractin com a tal. Queda, ademés, fora de tot dubte, que el reconeixement de la nostra personalitat i el coneixement del nostre esperit per les nacions civilitzades ajudarà poderosament a la regeneració total de la nostra pàtria.

Alfons Masseras

París, 1 de gener de 1915